

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/1/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2712204990
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daša Kontríková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2712204990.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Daša Kontríková a členiek senátu: JUDr. Iveta Jankovičová JUDr. Gabriela Brišková v právnej veci žalobcu: CETELEM SLOVENSKO a.s. so sídlom Panenská 7, Bratislava, IČO: 35 787 783, zastúpený: JUDr. Helena Strachotová, advokátka so sídlom Hviezdoslavova 7, Martin, proti žalovanému: R. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XX, Q., o zaplatenie 71,41 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Skalica, č. k. 3C/217/2012-70 zo dňa 1. októbra 2014 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa **p o t v r d z u j e**.

Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa návrh žalobcu zamietol, súd zároveň určil, že zmluvná podmienka uvedená vo všeobecných podmienkach žalobcu pre poskytnutie spotrebiteľského úveru v článku III. a IV. splácanie úveru, podľa ktorej žalobca splátku použije na úhradu dohodnutých úrokov a poplatkov podľa zmluvy o úvere, prípadne podľa aktuálneho sadzovníka poplatkov zverejneného žalobcom vrátane čiastky určenej na úhradu poistného, pokiaľ je klient poistený a príslušnej časti úverovej istiny, klient je povinný splácať poskytnutý úver vrátane nákladov a zmluvná podmienka v článku V. 3., podľa ktorého má žalovaný, ak poruší povinnosť splácať poskytnutý úver riadne a včas, povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 8% z každej splátky s úhradou ktorej sa dostal do omeškania viac než 30 dní, sú podmienkami neprijateľnými a neplatnými. Žalobcovi súd nepriznal náhradu trov konania.

Súd po citácii § 497, § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka (ďalej len ObZ), § 1 ods. 2 písm. e) zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 5, §544 ods. 1, 2, § 517 ods. 2, § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) vecne argumentoval tým, že zmluva o spotrebiteľskom úvere uzavretá medzi účastníkmi zo dňa 21.3.2010 má spotrebiteľský charakter, preto zmluvu posudzoval v zmysle ustanovení OZ a zákona o ochrane spotrebiteľa. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že účastníci dňa 21.03.2010 uzavreli platnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému spotrebiteľský úver vo výške 100 eur, ktoré sa žalovaný zaviazal splácať v mesačných splátkach 10,91 eura po dobu 12 mesiacov. Z výpisu z účtu žalovaného mal súd preukázané, že žalovaný celkom zaplatil žalobcovi sumu 121,01 eura. Listina označená žalobcom ako odstúpenie od zmluvy predložená žalobcom neobsahuje žiadny prejav vôle žalobcu smerujúci k odstúpeniu od zmluvy, s účinkom vyvolať ukončenie zmluvy, podľa obsahu súd listinu vyhodnotil ako oznámenie o zosplatnení úveru dňom 15.03.2011. Súd dospel k záveru, že návrh žalobcu nie je dôvodný. Žalobcom uplatnená pohľadávka vo výške 71,41 eura pozostáva z istiny vo výške 59,89 eura, zo zmluvných úrokov 20,53 eura, z poplatku za poistenie úveru 7,39 eura a z poplatkov za odoslané upomienky 33,20 eura.

V konaní si žalobca uplatňoval poplatky za poistenie vo výške 7,39 eura, avšak nepreukázal, že so žalovaným bola uzavretá riadna zmluva týkajúca sa poistenia úveru. V zmluve o úvere je iba uvedené, že žalovaný sa oboznámil s rámcovými zmluvami o poistení, ktorá súd vyhodnotil ako zmluvu o budúcej zmluve. Konkrétna zmluva medzi žalovaným a poisťovňou (s dohodnutými podmienkami poistenia) súdu predložená nebola, preto súd dospel k záveru, že, poplatok za poistenie žalobcovi nepatrí.

V rámci súdnej kontroly súd dospel k záveru, že v záujme ochrany spotrebiteľa bolo potrebné určiť, že zmluvné podmienky uvedené vo všeobecných podmienkach žalobcu pre poskytnutie spotrebiteľského úveru (vo význame článku III.4.), podľa ktorých žalobca splátku použije na úhradu dohodnutých úrokov, poplatkov podľa zmluvy o úvere, prípadne podľa aktuálneho sadzobníka poplatkov zverejneného, vrátane čiastky určenej na úhradu poistného, pokiaľ je klient poistený a príslušnej časti úverovej istiny, klient je povinný splácať poskytnutý úver vrátane nákladov a vo význame článku V.3., podľa ktorých má žalovaný, ak poruší povinnosť splácať poskytnutý úver riadne a včas, povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 8 % z každej splátky z úhradou ktorej sa dostal do omeškania viac než 30 dní, sú podmienkami neprijateľnými a neplatnými. Záver o neprijateľnosti uvedených zmluvných podmienok súd odôvodnil tým, že nie sú individuálne dojednané a spotrebiteľ môže zmluvu len ako celok podpísať alebo ju ako celok odmietnuť a jednotlivé ustanovenia zmluvy a všeobecných podmienok nemôže ovplyvniť. Neprijateľné zmluvné podmienky spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Umožňujú veriteľovi, aby splátku použil najprv na úhradu dohodnutých úrokov a poplatkov. Podľa názoru súdu veriteľ si takouto podmienkou istí, že v prípade nevykonalosti jeho pohľadávky od dlžníka nepríde o úrok a o poplatky. Uvedená podmienka je v rozpore s § 566 ods. 2 OZ, platného a účinného od 1.1.2008, teda už v čase vzniku zmluvy, nakoľko pri plnení peňažného dlhu sa plnenie dlžníka má započítavať najprv na istinu a potom na úroky, ak dlžník neurčí inak, pričom určenie poradia započítania priamo vo formulári je neprijateľnou zmluvnou podmienkou brániacou dlžníkovi (žalovanému), aby si sám vybral, že sa jeho plnenie bude započítavať najskôr na istinu.

Zmluvnú pokutu súd žalobcovi nepriznal z dôvodu, že je zmluvnou podmienkou, ktorú žalobca so žalovaným pri uzatváraní zmluvy nedohodol. Zmluvná pokuta je uvedená iba vo všeobecných obchodných podmienkach žalobcu, ktoré nie sú zmluvou, pretože všeobecné obchodné podmienky neboli podpísané zo strany žalovaného.

Súd ďalej nepriznal žalobcovi ani ním žiadané úroky vo výške 20,53 eura, nakoľko si ich žalobca uplatnil v nezákonnej výške 39 % ročne, ktorá značne prevyšuje výšku priemerných úrokových sadzieb pri spotrebiteľských úveroch pre domácnosti pri type úveru do 1 roka, ktorú používali banky v čase uzavretia zmluvy o úvere t. j. dňa 21.03.2010 vo výške 6,10 % ročne. O trovách konania súd rozhodol podľa na § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie žalobca prostredníctvom právneho zástupcu. V odvolaní uviedol, že žalobca si uplatnil pohľadávku vo výške 71,41 eura, ktorá pozostáva z istiny vo výške 59,89 eura, zo zmluvných úrokov 20,53 eura, poplatku za poistenie úveru 7,39 eura a z poplatkov za odoslané upomienky 33,20 eura. Súd v prípade poplatkov za poistenie vo výške 7,39 eura dospel k záveru, že žalobca predložil dlžníkovi návrh zmluvy, ktorá bola tlačivom obsahujúcim aj poistenie a žalovaný mohol buď zmluvu prijať ako celok, alebo odmietnuť ju, nemohol ale ovplyvniť jej obsah. Takýto záver súdu nemá oporu v predložených dôkazoch a nie je zrejmé, z čoho súd vychádzal. Poistenie je síce na tlačive uvedené, je ale iba na rozhodnutí klientov, či si chcú úver poistiť alebo nie, je to ich vôľa a nie rozhodnutie veriteľa. Skutočnosť, že si klient objedná aj poistenie, nemá na poskytnutie úveru žiadny vplyv. Záver súdu je mylný a nevychádza z vykonaného dokazovania. Súd ďalej uvádza, že nepriznal zmluvnú pokutu z dôvodu, že je zmluvnou podmienkou, ktorú žalobca so žalovaným pri uzatváraní zmluvy nedohodol, zmluvná pokuta je uvedená iba vo všeobecných obchodných podmienkach žalobcu, ktoré nie sú zmluvou. V danom prípade, ale žalovaný podpísal, že sa oboznámil so všeobecnými podmienkami, ktoré boli vytlačené na druhej strane zmluvy. Tvrdenie súdu, že žalobca so žalovaným si zmluvnú pokutu pri uzatváraní zmluvy nedohodol, nie je v súlade s uzavretou zmluvou. Odvolateľ poukazuje na to, že je nelogické a nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu z akých dôvodov by veriteľ nemal mať právo na zaplatenie istiny vrátane príslušenstva podľa zmluvy v prípade, keď spotrebiteľ ako dlžník poruší svoje povinnosti. Nie je v rozpore s platnou právnou úpravou, ak si veriteľ splátku úveru použije najprv na úhradu úrokov a poplatkov, ide o bežnú prax bánk a nebankových subjektov. Žiadny právny predpis neobmedzuje účastníkov právnych vzťahov a to ani tých so spotrebiteľským

prvkom v uzatváraní tzv. formulárových zmlúv. Uzatváranie formulárových zmlúv je obvyklé a bežné a v spotrebiteľských vzťahoch hojne využívané a to najmä na efektívnosť procesu uzatvárania zmluvy. Pri uzatváraní formulárových zmlúv konajú účastníci v rámci svojej zmluvnej autonómie a nesú plnú zodpovednosť za svoje konanie, nech už ide o spotrebiteľa alebo podnikateľa. Akceptovanie obsahu akejkoľvek zmluvy, t. j. aj formulárovej, zaväzuje zmluvnú stranu k jej dodržiavaniu. Podľa názoru žalobcu je rozsudok nepreskúmateľný, nakoľko súd vo svojom rozhodnutí neuviedol, akými úvahami sa pri rozhodovaní riadil, z akých skutočností vychádzal, pričom súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia tiež dbať na jeho celkovú presvedčivosť. Rozhodnutie súdu je v rozpore s § 157 ods. 2 O.s.p.. Z uvedených dôvodov žalobca navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu zrušil a vrátil mu vec na nové konanie.

Vyjadrenie k odvolaniu podané nebolo.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 „O.s.p.“), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustný odvolací dôvod (§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.), preskúmal rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods. 3 v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.) a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň ako sa vyvesil na úradnej tabuli (§ 21 ods. 2 vyhl. č. 543/2005 Z. z.) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

Dôvody, pre ktorý súd žalobu zamietol, bolo zistenie súdu, že žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 100 eur, žalovaný vrátil žalobcovi 121 eur. Nárok, ktorý si žalobca žalobou uplatnil v celkovej výške 71,41 eura, pozostávajúci z istiny 59,89 eura, úrokov 20,53 eura, poplatku za poistenie úveru 7,39 eura a poplatkov za upomienky vo výške 33,20 eura súd považoval za nedôvodný, pretože žalobca splátky úveru nesprávne započítaval najprv na úroky a poplatky a nie na samotnú istinu. Ustanovenie zmluvy, na základe ktorého tak žalobca robil, súd vyhlásil za neprijateľnú zmluvnú podmienku z dôvodu, že odporuje zákonu a spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Právo na zaplatenie poplatku za poistenie úveru súd žalobcovi nepriznal, pretože žalobca nepredložil súdu dôkazy o tom, že by žalovaný uzavrel zmluvu s poisťovňou z ktorej by vyplývalo, že úver bol poistený. Zmluvnú pokutu nepriznal z dôvodu, že nedošlo k uzavretiu písomnej zmluvy, na základe ktorej by si žalobca mohol zmluvnú pokutu uplatniť. Výšku uplatnených úrokov žalobcu súd považoval za neprimerane vysokú. Žalobca v odvolaní v podstate namietal, že úrok, všetky poplatky a zmluvná pokuta boli dohodnuté platne, v súlade s právnymi predpismi, preto neobstojí právny názor súdu, že by sa žalobca domáhal akéhokoľvek nároku z neprijateľných zmluvných podmienok, resp. že by jeho nároky nemali opodstatnenie v zmluve a vo všeobecných obchodných podmienkach uzavretých v súlade s právnymi predpismi.

Z obsahu spisu je zrejmé, že účastníci uzavreli zmluvu o poskytnutí spotrebiteľského úveru dňa 21.3.2010 na základe ktorej poskytol žalobca žalovanému úver 100 eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splatiť dvanástimi mesačnými splátkami vo výške 10,91 eura. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že žalovaný vrátil žalobcovi 121 eur. Rovnako nebolo sporným, že ide o spotrebiteľský úver, následkom čoho bolo potrebné pri posudzovaní nárokov žalobcu aplikovať právne predpisy týkajúce sa ochrany spotrebiteľa, okrem iných aj zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch.

V súlade s § 213 ods. 2 O.s.p. súd vyzval žalobcu, aby sa vyjadril k možnému použitiu § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z.z.

Podľa § 4 ods. 2 písm. i) zák. č. 258/2001 Z. z. (účinnom v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere medzi účastníkmi 21.03.2010) zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

Ustanovenie § 4 zák. č. 258/2001 Z. z. má za cieľ ochranu spotrebiteľa tak, aby dodávateľ bol povinný spotrebiteľovi ešte pred uzavretím zmluvy, resp. priamo v nej poskytnúť prehľadne všetky relevantné údaje na základe ktorých sa spotrebiteľ rozhodne, či zmluvu o úvere uzavrie alebo nie. Na to, aby

sa spotrebiteľ mohol rozhodnúť na základe úplnej znalosti veci, musia sa mu pred uzavretím zmluvy o úvere poskytnúť primerané informácie o podmienkach a nákladoch spojených s úverom a o jeho povinnostiach, ktoré spotrebiteľ môže zväziť. Aby bolo zabezpečené, že spotrebiteľ bude mať vždy dostatok relevantných informácií pre svoje rozhodnutie, zákonodarca v § 4 ods. 2 cit. zákona vymenúva zákonné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. V rámci nich vymenúva tie, ktorých neuvedenie v písomnej zmluve má za následok, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, čo predstavuje určitý postih, sankciu pre dodávateľa, ktorý zákonom predpísané náležitosti v zmluve neuvedie. Cieľom zákonodarcu pod hrozbou uvedeného následku teda bolo donútiť dodávateľov, veriteľov, aby stanovené náležitosti (údaje) v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvádzali.

Zo základného gramatického výkladu § 4 ods. 2 písm. i) zák. č. 258/2001 Z. z. je zrejmé, že požiadavka na to, aby v zmluve o spotrebiteľskom úvere bola ako náležitosť uvedená výška, počet a termíny splátok sa vzťahuje osobitne ako k istine, tak k úrokom, ako aj k iným poplatkom. Zmluva o spotrebiteľskom úvere teda v zmysle citovaného ustanovenia musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok ako istiny, tak aj úrokov, ako aj iných poplatkov, čo v danom prípade neobsahuje. K uvedenej právnej úprave pristúpil zákonodarca po predchádzajúcich skúsenostiach spotrebiteľov pri uzatváraní zmlúv o spotrebiteľských úveroch, pri ktorých sa obvykle stávalo, že veriteľ si jednotlivé splátky započítal najprv na úroky, poplatky, prípadne iné sankcie a až naposledy na istinu (čo nebolo v rozpore s Obchodným zákonníkom), s poukazom na povahu záväzku ako absolútneho obchodu. V prípade, ak zmluva obsahuje náležitosti § 4 ods. 1 písm. i) zák. č. 258/2001 Z. z., jednotlivé splátky sa započítajú aj na istinu aj na príslušenstvo pohľadávky veriteľa.

Podľa § 4 ods. 3 zák. č. 258/2001 Z. z. ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa odseku 2 písm. a), b), d) až j), k) a l), poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Z predloženého spisového materiálu odvolací súd zistil, že v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere z 21.03.2010, nie sú uvedené náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. i) zák. č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, a to výška, počet a termíny splátok, istiny, úrokov a iných poplatkov. Bolo potom nevyhnutné predmetnú zmluvu o úvere s použitím § 4 ods. 3 cit. zákona považovať za bezúročnú a bez (akýchkoľvek) poplatkov.

V súlade s vyššie uvedeným bolo možné dospieť k záveru, že nárok žalobcu na zaplatenie akýchkoľvek poplatkov a úrokov nebolo v súlade s cit. ust. § 4 ods. 2 písm. i) zák. č. 258/2001 Z.z. Neobstojí preto právny názor žalobcu vyjadrený v odvolaní, že všetky jeho nároky boli uplatnené v súlade so zmluvou (a všeobecnými obchodnými podmienkami) uzavretou v súlade s právnymi predpismi.

Súd prvého stupňa žalobu zamietol aj v časti uplatnenej zmluvnej pokuty. Podľa ustálenej súdnej praxe dohoda o zmluvnej pokute zásadne nemôže byť súčasťou len všeobecných podmienok, ako tomu bolo v prejednávanej veci (bod V-3 všeobecných podmienok), pretože žalovaný ako spotrebiteľ podpisoval len samotnú zmluvu, nie všeobecné podmienky. Pre uzavretie platnej dohody o povinnosti účastníka zmluvy zaplatiť zmluvnú pokutu je obligatórnou náležitosťou jej písomná forma (§ 544 ods. 2) a platná dohoda o zmluvnej pokute musí spĺňať všetky náležitosti stanovené všeobecne pre platnosť právnych úkonov. V danom prípade, ak bola len súčasťou všeobecných podmienok, k platnému uzavretiu dohody chýba podpis spotrebiteľa, žalovaného (porovnaj Nález Ústavného súdu ČR I. ÚS 3512/11 z 11.11.2013). Z uvedených dôvodov žalobcovi nevzniklo právo na zaplatenie zmluvnej pokuty.

Bolo by nadbytočné a nehospodárne zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa a vyjadriť hore uvedený právny názor, ktorý by bol súd prvého stupňa povinný akceptovať a napokon žalobu opakovane zamietnuť. Zrušenie rozsudku by vzhľadom k vyššie uvedenému nemohlo žalobcovi priniesť priaznivejší výsledok sporu, ktorý odvolaním sledoval. Aj keď odvolací súd po právnej stránke potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa čiastočne z iného právneho dôvodu, svojím postupom neodňal žalobcovi právo konať pred súdom tým, že mu poskytol priestor na vyjadrenie k možnému použitiu ust. § 4 ods. 2 písm. i) zák. č. 258/2001 Z.z. Žalobca svoje právo nevyužil a k možnému použitiu uvedeného ustanovenia zákona sa nevyjadril. Rovnaký právny názor týkajúci sa vyhodnotenia náležitosti zmluvy o úvere podľa § 4 ods. 2 písm. i) zák. č. 258/2001 Z.z. a právny názor na uplatnený nárok zmluvnej pokuty odvolací súd vyjadril v mnohých ďalších rozhodnutiach (napr. 23Co 193/2014 z 25.05.2015, 23Co 370/2013 z 27.10.2014, 23Co 311/2013 z 08.09.2014, 23Co 436/2013 z 08.09.2014), takže žalobcovi nie je tento právny názor neznámy.

S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa s použitím § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

V odvolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. právo na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalobcovi. Žalovaný si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil, ani mu žiadne nevznikli, preto žalovanému odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Tento rozsudok bol prijatý v odvolacom senáte počtom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.